

Előfizetési árak helyben és vidéken

Egy évre . . . 12 korona
Félévre . . . 6 korona
Negyedévre . . . 3 korona
Egyes szám ára 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtök reggel.

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ujvidék.

Petőfi-utca 47. szám,

ahova a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények küldendők.

Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvideki Hivatalos Lapja.

Rendőrszellem Magyarországon.

Valamikor, még nem is olyan régen, nálunk Magyarországon valami lenézői gunynyal és fölényvel emlegettük, hogy Oroszországban kozákszellem, kozákszellem van. Ezzel az egy szóval tudta jellemezni a magyar sajtó és a magyar közvélemény, de talán az egész világ közvéleménye is azokat az állapotokat, amelyek Oroszországban annak idején voltak. Azután lecsendesültek a viharok, valami alkotmány-télt is kaptak az oroszok és — most helyébe léptünk mi. Nem kozákszellem, hanem rendőrszellem, rendőrruralom van ebben a szép, tejjel-mézzel és vérrel folyó Kánaánban.

Az egész országon, mint valami lidércnyomás terül el a fegyveres erő megvadult szelleme. A sajtó tele van a rendőri brutálításokkal és azokkal a harcokkal, amiket a békes polgárságnak, vagy egynéhány szegény beteg vagy részeg embernek a közbiztonság ugynevezett óreivel végig kell harcolnia. A rend őrei megszűntek azok lenni. Szinte biztonságosabb ma már oly tájékokon, oly utcákon járni, ahol nincs rendőr. Azelőtt nagy ritkán történt meg, hogy valamelyik eldugott vidéki városkából érkezett egy-egy rendőri brutálítás híre, amit valamelyik rendőrnek felöltözött durva paraszt követett el, most azonban minden nap a legműveltebb, legnagyobb városok ontják az ilyen híreket,

Ez már nem egyes embernek a brutálítása, hanem ez az egész rendőri kart átható brutális, durva szellem. Az ilyen átalakulás nem magától megy végbe. Egy kaszt, vagy egy osztály gondolkozása nem alakulhat így máról holnapra át, csak akkor, ha valami hatalmas indítók hatott rá. A rendőrszellem megváltozását és a mai brutális rendőrruralmat is egy nagy válság okozta. Az a válság volt az indítóoka ennek, amelyet június 4-én idézett elő Tisza István; ő volt az, aki rendőrruralommal garnirozta a törvényhozás működését, ő volt az, aki megreformálta a magyar alkotmányt és a fegyveres ellenállás jogát, amit az

aranybulla valamikor kimondott, felélesztette, de a hatalom javára, ő volt az, aki felidézte a rendőrszellemet, de most nem tudja újra elaltatni, úgy mint Goethe bűvészinasa

Tisza István gróf gratulálhat önmagának. Így felfordítani egy országot: még kevés embernek sikerült. Talán csak az ókorban voltak olyan Herostratosok, vagy Nerok, akiknek keze nyomán így lángba borult minden. De Tisza elég jól számított egy oldalon, hogy annál nagyobb tévedjen a másikon. Jól számított, mikor arra gondolt, hogy az ország vihara nyáron át csillapodni fog, de nem számított arra, hogy jön az ősz és akkor fel fog zudulni újra a nemzet haragja. Nem gondolt erre, mert azt hitte, hogy a nyári csend elaltat mindent és nem gondolt arra, hogy itt marad a rendőrruralom, amely ébren tartja, izgatottságban tartja a kedélyeket állandóan.

Amilyen a gazda, olyan a szolgálja, mondja egy nagyon régi közmondás és ez a közmondás most is bevált. Tisza István erőszakosságát örökölte, átvette és nagy örömmel alkalmazza a fegyveres erőnek az a része, amely a közönnyel érintkezik.

Ime, az abszolút Oroszország után milyen hamar következett a sorban az ősrégi alkotmánnyal bíró Magyarország. Nem is kellett hozzá lázadás, csak az kellett, hogy a nemzet ne akarjon vakon engedelmessé válni valakinek, aki felülve az országház magas elnöki székébe, onnan letekintve elszédült. Sok minden dolog, lolt már Magyarországon, amiért lázongott az egész ország, de olyan kicsinyes, olyan jelentéktelen dologért, mint az, hogy Tisza István legyen a képviselőház elnöke, még nem borították lángba ezt a töldet. Mert a nemzet életére teljesen értéktelen dolog lett volna Tisza elnöksége, ha mellécéljai és mellékeredményei nem voltak.

És Tisza bátor és erélyes ember. Nem ijedt meg május 23-ától és nem ijedt meg attól, hogy milyen hangulat fogadta június 4-ét, hanem a véderő terhein kívül nyakába rakott az országnak egy igazi, hamisítatlan muszka rendőrruralmat és rendőrszellemet.

Ha Tisza István csak november 18-át és június 4-ét csinált volna, akkor a neve esetleg kitörlődött volna a nemzet történetéből. Ezt tudta Tisza és ezért valami maradandót akart csinálni. És megcsinálta. Inaugurálta azt a rendszert, amely mellett a polgárság életét és biztonságát a rendőr veszélyezteti, amely mellett az emberek félnek a rendőrségre menni, amely mellett az egész ország kereskedelme és gazdasági élete a benuulás felé halad, sikerült neki mindezt megalapítani és kinosan kosszu ideig fenn tartani is — a XX. század alkotmányos törekvéseinek legnagyobb dicsőségére.

Fontos bevándorlási határozat. Májig az Egyesült Államokban az volt a szokás, hogy ha a bevándorló férfi meg is kapta az amerikai polgárjogot, gyermekeire nézve ez nem birt érvénynyel, vagyis ha a gyermekeket az illető maga után hozatta Amerikába, azokat alávették a bevándorlási szabályoknak és olykor vissza is utasították azokat. Ilyeténképp az apa nem tudta megkapni gyermekeit. Ennek a viszszaállítás állapotnak most, mint az Atlas-nak Newyorkból írják, véget vetettek. Kimondták ugyanis, hogy ha a szülő megszerzte az amerikai polgárjogot, a gyermek ezzel szintén naturalizáltnak tekintendő, vagyis a gyermekek, kik szüleit Amerikába követik, ezentul nincsenek alávétve a bevándorlási szabályoknak, hanem ellenőrzés nélkül partra szállhatnak.

Sport.

Az Ujvidéki Atletikai Club országos atletikai versenye. Városunk közönsége többé-kevésbé értesült már arról, hogy augusztus 20-án, Szent István napján nagyszerű sport-látványosságokban lesz része. Tudjuk, hogy a közönség kezd már jobban érdeklődni, sőt rajongani is a sport iránt, amit legjobban az bizonyít, hogy az egyes footballversenyeken állandóan nagyszámu néző közönség jelenik meg. E hó 20-án azonban nemcsak izgalmas footballmatchban lesz része a közönségnek, hanem országos atléták, (futók, ugrók, diszkos és gerelyvetők stb.) versengésében is. Az U. A. C. nagy anyagi áldozatok árán fogja rendezni ezt az országos versenyt, melyre már hónapok óta készül. Ezen a versenyen be fogják mutatni az ujvidéki atléták, hogy az egyéni atletikai számokban nem álla-

Szlovák bank részvénytársaság Ujvidéken

a betétek után fizet 4 és fél százalékos kamatot.

Egy koronás betétek kibocsátása foganatba vétetett!

nak a többi vidéki városok mögött. A verseny 12 pontja nagy izgalomok közt fog lefolyni, mert számos egyesület kerül itt egymással szembe és valamennyi az első díjért küzd. Indulását jelezte eddig a: Budapest-Csepeli Athletikai klub (Bak) Aradi (3 egyesület), Szabadkai (3 egyesület), Temesvári (2 egyesület), Szegedi (2 egyesület), Pécsi, Nagykikindai, stb. klubok atletikai bizottsága. Tehát a legjobb vidéki egyesületek fogják leküldeni nem egy versenyben győztes atlétáikat. A mi atlétáink szorgalmas trainingje arra enged következtetni, hogy valamennyien jó helyezésekre fognak kerülni. — Ezzel a versenyekkel lesz bemutatva Ujvidék sportközösségének az atletika. A verseny után este a lövőkertben szép és változatos műsorral mulatság fog megtartatni, különféle látványosságokkal egybekötve s az összes helybéli delegációk szíves közreműködésével. A programmal, valamint az estély általános rendezésével a vigalmi bizottság van megbízva, mely már most is annyira fárad, hogy előreláthatólag fényesen fog sikerülni. Program után tánc reggelig, confetti stb. Belépti díjak: ülőhely az atletikára k. 150, mely a lövőkertben is érvényes, állóhely 60 fillér, diákjegy 30 fillér. Jegy a lövőkertben 1. k. Felülfizetések köszönettel hírlapilag közzétételnek. A verseny kezdete d. u. 2 órákor. Részletes program a verseny napján a pénztárnál kapható.

*

Az U. A. C. díjnyertese. A f. hó 4-én Aradon tartott délkerületi versenyen az U. A. C. fiatal diszkoszdobója a második díjat nyerte.

*

A Hódási Atlétikai Club e hó 18-án tartja az I. klubközi versenyt, melyre a társaságokat és amatőr versenyzőket szívesen látja. A verseny programja: A (Ifjúsági számok 15 éven aluliak részére): 100 méteres síkfutás, magasugrás, diszkoszvetés, távolugrás, négyszer 100 méteres staféta síkfutás. B. (Felnőttek számai 15 éven felülieknek): 100 méteres síkfutás, súlydobás, gerelyvetés (svéd), távolugrás, diszkoszvetés, négyszer 100 méteres staféta síkfutás, fűleslabda mérkőzés egyesületek csapatai közt. Versenyfeltételek: Nevezési határidő 1912. augusztus hó 11. A nevezések a nevezési díjjal együtt Scherer Béla versenybíróknak Hódásig küldendők. Nevezési díj: egyéni versenyben 1 korona. Staféta csapatnak 3 kor. Fűleslabda csapatnak 6 korona. Az első díj minden esetre kiadatik, a második díj csak legalább négy a harmadik csak két versenyző indulása esetén. Csapatversenyekben a győztes minden tagja díjat kap.

*

Országos Istvánnapi ünnepély a Margitszigeten. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa augusztus 20-ra, Szent István napjára átengedte a Margitszigetet a Gyermekszanatórium javára rendezendő ünnepélyre, oly kikötéssel, hogy a margitszigeti Istvánnapi közönség 1 kor. belépődíjért az egész napi ünnepés minden programjában részét vehessen és külön díj nélkül sem szedhető a szigeti közönség ennélfogva, amikor megváltja 1 k. jegyét, máris lerotta a Gyermekszanatórium iránti jótékonyágát is és ezért díj nélkül vehet részt a Magyar Athletikai klub páratlanul nagyarányú sportversenyén, amelynek első része az ifjúsági és szenior verseny lesz, mely már délelőtt fog a MAC. sportpályán lefolyni a következő számokkal: 1. 100 yardos hendikep ifjúsági előfutamai, 2.) helyből magasugrás, 3.) 100 hendikep előfutamai, 4.) diszkoszvetés hendikep, 5.) 200 m. ifjúsági előfutamai vidékiek részére, 6. helyből távolugrás. A szigeti sportpályán délután 3 órától szakadatlanul késő estig fog lefolyni az atletikai nagy diadal, a dalárverseny és tüzijáték. A sportdíjakat dr. Bezerédi Viktor belügyi államtitkár fogja kiosztani a győztes atléták között. A délutáni sportverseny számai a következők: 100 méteres ifjúsági döntő, magasságu ifjúsági 100 m. döntő, súlydobás, 600 méteres hendikep magasugrás, 200 m. ifjúsági döntő vidékiek részére, súlydobás ifjúsági. 1000 m. junior 400 m. hendikep ifjúsági, távolugrás junior, 1500 m.

hendikep, 800 yard, diszkoszvetés, 800 méteres ifjúsági, 3/4 ang. mértf. síkfutás junior, kalapácsvetés, 2 ang. mértf. síkfutás, 100, 200, 300, 400, m. staféta futás, botváltással. Azonkívül a programba beilleszkedik a Budapesti Csepeli Athletikai Club és a Magyar Testgyakorlók Körének klubközi birkózó mérkőzése, amelyben minden súlycsoportban 2—2 birkózó vesz részt. Az egyes sportszámok között Györfly János igazgató vezetése alatt a Budapesti Lyra Dalkör 100 tagu dalárdájával fog hangversenyezni. A nappali tüzijáték is a szigeti sportpályán fog lefolyni délután 5 órákor és alkalpól szolgál annak beigazolására, hogy világos nappal is mily fényesen tüzijáték hatásokat lehet elérni. Ugyancsak szenzáció lesz az esti tüzijáték is. Az est beálltával a fedett folyosó egyik oldalán két óráig mozgófénykép előadást rendez az Apolló projectograph, mely újdonságainak legérdekesebb képeit hozza ki a Margitszigetre. Azonkívül nagyszabású tombolajátékra is gondoskodott a rendezőség. A közönség kényelméről gondoskodott dr. Bárczy István polgármester azáltal, hogy külön omnibuszjáratot engedélyezett Szent István napjára a Nepszínházról a Margitszigetre azzal a kikötéssel, hogy ezek a kocsik ingyen kötelesek a közönséget a szigetre szállítani, Aki tehát az omnibuszon váltja meg egy koronás jegyét, az ingyen jogosult az omnibusz használatára. Az „Ingyen a Margitszigetre” felirással ellátott omnibuszok felszállás céljából bárhol megállíthatók és szakadatlanul közlekednek. A hídön egész nap egy korona a belépődíj felnőtteknek, gyermekjegyek ára pedig 60 fillér. A hajón a menetérti jegyek ára 1 40 kor., gyermek- és katonajegyek ára 60 fillér. Külön belépődíj az Istvánnapi nagy ünnepélyen egyáltalán sehol sem lesz. Tájékoztatót egész napon át a gyermekszanatórium központi igazgatósága ad. (Stáhy utca 15. telefon 82—82 sz.) A belépődíjgyekek a központi iroda külön bélyegköltség nélkül a rendelőknek telefonrendelésre is megküldi. Jegyek már is kaphatók valamennyi dohánytözsdeben, valamint a régi Nemzeti Színház előtti pavillonban is egész napon át.

H I R E K

Miniszteri elismerés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dr. Pitkovich Sándor kir. főgimn. tanárnak a Dmke. körül kifejtett buzgó tevékenységéért elismerését fejezte ki s ezenkívül 250 k. jutalmat utalványozott ki részére.

Kinevezés — áthelyezés. Hiros Ferenc ujvidéki polg. isk. helyettes tanító Pančovára segédtanítónak nevezett ki s helyére Joláthy Ernő mohácsi polg. isk. r. tanár ugyane minőségben Ujvidékre helyeztetett át.

Királylövészet. A polg. céllövészegylet az idei királylövészetét e hó 11., 18., 25-én, három vasárnapon át tartja.

Iparoktatás köréből Raffay László szegedi ipari szakfelügyelő Kardos Ignác ipariskolai igazgatót és Pummer Sándor tanítót e hó 27. 28. és 29-én az iparoktatás köréből tartandó 3 napi előadásokra s az iparoktatási szaktanfolyam rajzainak megtekintésére behívta.

Önk. tűzoltóink szakképzése Önk. tűzoltó egyesületünk két buzgó és törekvő tagja: Haasz István és Rassweiler András az egyesület költségén résztvettek a Budapesten f. augusztus havában tartott országos tűzoltói tanfolyamon s ennek s z o r g a l m a s látogatásáról kaptak bizonyítványt.

Orsz. vásár. A legközelebbi ujvidéki országos vásár e hó 10. 11. és 12-én tartatik meg és arra mindennemű állatoknak vészmentes helyről való felhajtása, szabályszerű marhalevéllal meg van engedve.

Uj ügyvédi iroda nyílt. Dr. pirosi Szlávi Béla ügyvéd, édesatyja, Szlávi János kir. közjegyző Erzsébet-tér 1. számú házában ügyvédi irodát nyitott.

Szerencsétlenség. A Báthory utca 9.

sz. ház bontási munkálatai közben az egyik fal összeomlott s Idei György fiatal napszámokra esett, ki labtóresen kívül belső sérüléseket is szenvedett.

Szerkesztő változás. A „Bácsbodroger Presse” felelős szerkesztőségét Pummer Sándor ág. ev. tanító vette át. Feltehető, hogy az új szerkesztő alatt a lap legalább helyes németiséggel megírva, helyesírási hibák nélkül fog megjelenni.

Anyakönyvi hír. Az anyakönyvi hivatalnál e hó 2-9-ig bejelentett születések 18, még pedig 4 fiú, 12 leány; meghalt 18.

A rendőrbejelentési hivatal f. július havi ügyforgalma a következő volt: lakosok új felvétele 182, lakasváltásuk 1258; cselédek új felvétele 72, helyváltozásuk 528; idegenek magánháznál 42, vendéglőkben 1236; mint központi kézbesítő hivatalhoz kikézésre beérkezett összesen 1836 ügydarab, ezek közül sikerrel 1801; értesítések adtak összesen 2719 esetben, még pedig eredményt 2341. Külhoni utlevél kiadott 26, cselédkönyv 7, igazolási jegy 23; megfigyelő lap összesen meg lett lettek fektetve 316.

Az ujvidéki határszéli rendőrkapitányság hatóságai területébe belügyminiszteri rendelet alapján a következő bács megyei községek vonattak be azonnali hatálylyal: Apatin, Bácsszentiván, Bács, Bulkeszi, Szépliget, Bacsótváros.

Vasúti karamból Alig hogy Zimonyban történt vasúti összeütközés, melynek emberáldozata is van, e hó 6-ra virradó éjjel Szabadka közvelel közelében, a vágóhíd mellett, a 975. sz. gyorsaru — cementtel és buzával megrakott — tehervonat beleszaladt az előtte lassan haladó 953 sz. tehervonatba. Az összeütközésnek szerencsére nem esett ember áldozatul s valóban esodálatos, hogy e két vonat alkalmazottjai közül négyen csak kisebb sérüléseket szenvedtek. Annál nagyobb az anyagi kár, melyet fél millió koronára becsültek. A vasúti töltés sztrómbolva, a sínek 50—60 méternyire felszaggatva, a kocsik és mozdony pozíciójává zuzva s az áruk szerte heverve, mindez borzalmas képet nyújtott s mindezeket felül hosszabb ideig megakadt a budapest-zimonyi vonal világforgalma. A végzetes katasztrófa okának és okozójának kiderítése végett erőlyes vizsgálat foly.

Menjenek kapálni a tanítók! Bármilyen hihetetlennek hangzik, megtörtént, a mai modern haladás korában, még hozzá a gazdag Bácskában. Bácsmonostor községi tanítói fizetésjavításért folyamodtak a képviselőtestülethez, avval az indoklással, hogy a mai drágaság mellett nem tudnak megélni a községtől élvezett fizetésből. A képviselőtestület nemcsak nem teljesítette a méltányos kérelmet, hanem elutasította azzal, hogy ha nem tudnak megélni fizetésükből, *menjenek kapálni!* — Az ilyen bornirt felfogás jellemzősére nincs eléggé kemény kifejezés.

A Magyarországi Munkások Rókkant és Nyugdíj Egyesülete ujvidéki fiókpénztárának tagjai folyó hó 11-én (vasárnap) a Kamenica és Ujvidék közötti szigeten levő, jóhírneke örövendő esárdában egész napra terjedő családi összejövetelt rendeznek. Vendégek szívesen láttanak.

Választás a megyében. A Gromon Dezső halálával megüresedett bacsótvárosi kerületben a vármegye központi választmánya augusztus 17-ére tűzte ki a képviselő választást. A muokapárt hivatalos jelöltje Evtovics bácsi plébános.

Lipikfürdőnek ezidei látogatottsága oly rendkívüli nagy, hogy túlhaladja az összes eddigi szezonokat; — Ez főképp azon szerencsés összetételű gyógyvíz hatásának tudható be, amelyet a rendkívül felszaporodott belgyógyászati eseteknek páratlan gyógyeredményei, indokoltnak rheuma, ischias, émszítoszervek bántalmái és cukorbetegségek meglepő gyógyulási eredményei a fürdővendégek oly nagy számát vonzották ide úgy hogy tekintettel az eddigi augusztusi bejelentésekre, felkérjük az igen tisztelt közönséget, hogy jövetelüket előzőleg szíveskedjenek közölni,

hogy a la
az igazga

Ner

mot, a bu
ját tudva
latkert ig
geért töb
reményül
gyult, is
fürdik a
ban kiást
vizet mer
illetőt, ak
Hogy tár
vásárolt a
egy szelő
tára szőle
8 felőtt
az elefánt
közelebb
barna ápa
is az elef

Mag

derm szép
művelője
den izébe
vek csak
illeti elis
a népszer
Gyula egy
gyar Jak
Az izléses
vet a Kép
kenti vas
meg. Oly
sem nyuj
a képek
tualítások
közlemén
korona 7
Szerkeszt
Visegrád

— I
szabályoz
az egyes
rint katon
nagyobb
vakok, si
hon. A r
alkalmas
következ
jú vagy
azért saj
lőre nagy
ket; ha
kasztva.
örömmel
kinek gy
debb, mi
ányzik, v
puak is
második
másodren
Ezeket m
begyakor
siketek.
vagy aki
megérten
tályba s
litják be
séget ne
katonák
van törz
észlelhet
negyedik
kik sem
a siketek
gyithatat
Ut
A János
dies-állo
máv-nak
esija és

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumorvossággyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható dsványvízkereskedésekben és gyógyszerüzletekben.

SCHULTES AGOST Gyöny-Lipóci Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudóifrakpart 3.

hogya a lakásról idejekorán gondoskodhasson az igazgatóság.

Nem lövik agyon a Sziámot! Sziámot, a budapesti állatkert hírhedt vad elefántját tudvalevőleg agyon akarta lövetni az állatkerti igazgatóság. Az agyonlövés dicsőségeért több ismert nevű vadász pályázott, de reményük füstbe ment, mert Sziám meggyógyult, ismét jókedvű, eszik mint azelőtt és fürdik a nagy medencében, amelyet udvarában kiástak neki. Ha valaki bosszantja, hát vizet merít az orrmányába és lefecskeni az illetőt, aki megérdemli ezt a megieckeztetést. Hogy társasága legyen, még egy elefántot vásárolt az állatkerti igazgatóság és pedig egy szelid és tanított nőstényt, amelynek hátsó szőre, kétoldalas nyeret tesznek s ezen 8 felnőtt ember ülhet és kórsótára indulhat az elefánt hátán a kertben. Ez az elefánt legközelebb érkezik Hamburg felől az indiai barna ápolójával együtt, aki egyúttal vezeti is az elefántot, ha lovagolnak rajta.

Magyar Jakobinusok. A magyar modern szépliteratúra egyik legtöbbet olvasott művelője kétségtelenül Krúdy Gyula. A minden ízében poétaember munkáit a drága könyvek csak nehezen tették hozzáférhetővé. Azért illeti elismerés a *Képes Hét* Könyvtárát, ezt a népszerű könyvgyűjteményt, hogy Krúdy Gyula egyik legérdekesebb művét, a magyar *Jakobinusok*-at felvette a sorozatába. Az izléses kiállítású és vászonba kötött könyvet a *Képes Hét* olvasói, előfizetői és számonkérti vásárlói csekély 50 fillérért szerezhetik meg. Olyan előny ez, amelyet egyetlen lap sem nyújt. A *Képes Hét*, amely hétről-hétre a képek nagy tömegében mutatja be az aktualitásokat és szépirodalmi részében érdekes közleményeket csoportosít, előfizetési ára 2 korona 70 fillér, egyes szám ára 20 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Visegrád-utca 13. sz. a.

— Mindenki katona lesz. A sorozat szabályozó új utasítások most küldettek szét az egyes hatóságokhoz. Ez új utasítások szerint katona lesz minden ember, ha kisebb nagyobb testi hibája van is. Csak éppen a vakok, siketnémák és hülyék maradnak itthon. A rendelet szerint katonai szolgálatra alkalmas minden ember, még az is, aki a következő testi hibákban szenved: nagyfejű vagy fején oly elváltozások vannak, hogy azért sapkát mégis viselhet; ha mindkét fülére nagyot hull vagy ha az egyik fülére csak; ha dobhártyája szárazon áll van lyukasztva. Az eddigi gyakorlattal ellentétben örömmel láffák katonáék azt, aki dadog, akinek gyógyult esontörése van, féllába rövidebb, mint a másik, a kezéről egy újja hiányzik, vagy egy újal több van. A lúdtalpúak is alkalmasok a szolgálattételre. — A második osztályba azokat veszik be, a kik másodrendű katonai szolgálatra alkalmasok. Ezeket nem szorosan harci szolgálatra fogják begyakorolni. Ebbe az osztályba tartoznak a siketek, vagy a kiknek fülkagylójuk hiányzik, vagy akik annyira dadognak, hogy szavukat megérteni nem lehet. — A harmadik osztályba sorozottakat csak háború idején szöktetik be. Ezek fegyver forgatást és mesteriséget nem gyakorolnak. — A harmadosztályú katonák azok lesznek, a kiknek az areuk el van törülve, vagy orrukon oly elváltozás észlelhető, amely a lélegzést akadályozza. A negyedik osztályba végül azok kerülnek, a kik semmiféle szolgálatra sem alkalmasok: a siketek, a siketnémák, a vakok és a gyógyíthatatlan elmebeteg.

Utasok a marhaszállító kocsiban. A Jánoshalma és Bácsalmás közt levő Rudics-állomáson szerencsétlenség történt. A máv-nak nem volt elég személyszállító kocsija és az utasokat marhaszállító kocsikba

zsúfolták. Negyvenhatan szorongtak egy ilyen kocsiban, amelyről a leszállás úgy történik, hogy az utasok kitolnak egy széles deszkát s arról leugranak. Rudics állomáson le akart szállni egy utas. A deszkát kitolták s az a gyorsan haladó vonattal teljes erővel beleütött egy gázlámpába. A gázlámpa eltört, az utasok egymásra estek, a kitolt deszka pedig eltört egy leányuk, B. Marinkának a lábát. A leányt a bajai kórházba szállították Bácsalmásról.

Külföldi állatok szaporodása az állatkertben. Rendkívül érdekes kísérleteket végeztek az állatkertben több melegvidéki állatfajjal, hogy vajon szaporodik-e nálunk. Sikertült a japáni-szika-szarvas, az indiai kis antilopok, az amerikai hatalmas vapiti-szarvas és az ausztráliai kenguruk szaporítása, amennyiben mindezeknek a szép állatpárok egy-két fia született az utolsó időkben. Ezeket az állatfajokat ennek alapján nálunk tenyésztani és esetleg vadászati célokra lehetne felhasználni.

NESTLÉ gyermeklisztje

vízzel felfőzve csecsemők, gyermekek, valamint gyomorbetegségek

régbevált tápláléka
50 év óta kipróbálva és orvosilag ajánlva.

Tiszta alpesi tejet

tartalmaz 1 doboz 1 kor. 80 fill., minden gyógyszerüzletben és drogeriában kapható. Prospektus ugyanott.

Közgazdaság.

Nagyobb búzatermés állagokra kell törekedni.

Nemrégiben Pestmegye, Domony község határában jártam s összehasonlítottam a domonyi uradalom termését a közvetlen mellette fekvő paraszt földek termésével. A domonyi uradalomban a buza kalászkok meglepően egyformán hosszúak voltak és nagyok, mind egyikben 40—44 szem búzát találtam. Ellenben a szomszédos paraszt földeken szintén egy formán voltak ugyan a kalászkok, de kicsinyek, rövidke s mindegyikben 20—24 szemet találtam. E dolog okát illetőleg arra a meggyőződésre jutottam, hogy a domonyi uradalomban nemcsak kitűnően műveli talaját, de évek óta rendszeresen használ szuperfoszfátot is buza alá, ellenben a mellette fekvő paraszt földek még nem láttak műtrágyát.

Valóban esodálkozunk kell azon, hogy a mi kisgazdáink mennyire ósdiak, mennyire maradiak s mennyire nem akarják megérteni, hogy a növényeknek táplálékra van szükségük s csak akkor fejlődhetnek erőteljessé, nagygyá, ha vízben oldható táplálék áll rendelkezésükre a talajban. A növények által szükségelt vízben oldható táplálékot pedig egyedül istállótrágyával nem lehet megadni a búzának, mert az istállótrágyában nincs annyi foszforsav mint amennyire a búzának szüksége van; nincs pedig annyi foszforsav azért, mert éppen a búzával rendkívül sok foszfort vonunk el a talajtól, amelyet nem etetünk fel állatainkkal, hanem piacra viszünk, eladjuk, vagy magunk fogyasztjuk el s így a búzaszemből foglalt sok foszforsav nem kerülhet az istállótrágyába ezért szegény az utasfoszorsavban. Eppen azért nincsen

semmiféle gazdasági befektetés, amely biztosabban és gyorsabban adjon nagyobb jövedelmet, mint a műtrágya. Tudják is ezt ma már nem egy község kisgazdái az országban, akik azután a búzát nem is vetik csak olyan földbe, amely előzetesen szuperfoszfáttal lett ellátva.

Valósággal kötelessége volna tehát minden kisgazdának talaját szuperfoszfáttal ellátni vetés előtt, hogy illetően módon biztosítsa magának azt a kétszeres termést, amelyet a domonyi uradalom is a kisgazdákkal szemben elért. Ezt a kétszeres termést azonban egyik évről a másikra elérni nem lehet, mert az, a ki először szór ki talajára kat. holdanként 150 kg. szuperfoszfátot, ne számítson már az első évben 150—200 kg.-nál nagyobb termés többlet, mert a termés csak akkor fog megkétszereződni, ha egy és ugyan azon talajon már többször használt műtrágyát. Ennek az 1 1/2 mázsa szuperfoszfátnak ára kiszorással együtt sem kerül többé 15 koronánál, holott ugyanannyi búzának legalább is 30 korona az ára. Ha tehát nem vesszük számításba a nagyobb szalmatermés többletét, sem pedig a szuperfoszfát utóhatását, akkor is 100 százalékos haszonnal alkalmazható a szuperfoszfát. Ha azután még azt is tudjuk, hogy a szuperfoszfát-gyárosok minden jóra való, rendes gazdának 1/2, vagy egész évi hitelt is nyújtanak, akkor semmiképp sem tudjuk megmagyarázni azt, hogy miért nem nyul minden kisgazda a szuperfoszfáthoz, miért nem javítja magának és családjának helyzetét a szuperfoszfát használatával.

Felolós szerkesztő: Zanbauer Ágoston.

Laptulajdonos az újvidéki függetlenségi és 48-as párt.

826 és 895/1912. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. z. 102. § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. járásbírósnak 1911. V. 1238. és 1912. V. 1047. számú végzése következtében Molyac Győka újvidéki, ugy Vagner és Kempe weiperti cég javára 496 kor. 32 f. és 112 k. 70 f. s. jar. erejéig 1911. évi VII/20. s 1912. VI/8. n. fogantatott kielégítési végrehajtás után le-és felülfoglalt és 653 kor. 90 fill.-re becsült következő ingóságok, u. m. bolti árú, vasalás, bolti állványok és egyéb ingók nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az újvidéki kir. járásbírósnak 1911-ik évi V. 1238. és 1912. V. 1047. számú végzése folytán 496 kor. 32 fill. és 112 kor. 70 fill. tőkét követelés, ezeknek százalékos kamatai, harmadszázalék váltódíj és eddig összesen bíróság már megállapított költségek erejéig, Begecsen alperes üzletében leendő megtartására 1912. évi augusztus hó 22-ik napjának dél előtti fél 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. z. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le-és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. z. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Újvidéken, 1912. évi aug. hó 6. napján.

Basch Sándor

kir. bir. végrehajtó.

Jó házból való fiu, kezdő tizetéssei mint **gyakornok**

azonnali belépésre kerestetik.

MOSER és WERTHEIM

Petőfi utca 1.

Szép lakás

Szemery tanár féle (Széchenyi utca) november 1-től kiadó. Bővebbet nyújt

Váradi Lajos
vasuti vendéglős.

86/1912. eln. szám.

Hirdetmény

Ujvidék törvényhatósági joggal felruházott szab. kir. város polgármestere ezennel közhírré teszi, hogy a város belsőségétől keletre, a Ferencz József csatorna mentén északra egészen a Pirosi és Ófutaki határig, valamint nyugatra közvetlenül a város legélénkebb helyén a Budapest-zimonyi vasut vonaláig és azontul a Dunaig terjedő circa 2000 kat. hold mélyfekvésű terület **víztelenítési és lecsapolási munkálatainak engedélyezési ügyében**, az 1885. évi XXIII. t. c. 163. 164. szakaszaiban előirt engedélyezési tárgyalást 1912. évi **szeptember hó 14.** napjának d. e. 10 órájára tüzi ki, az ujvidéki városháza kis tanácstermében, miről az érdekelteket azzal értesíti, hogy a tárgyalást a polgármester, esetleg helyettese fogja vezetni és az engedélyezendő vízmű műszaki tervezete, műleírása, valamint a kulturmérnöki hivatal szakvéleménye a tvh. mérnöki hivatalnál f. évi augusztus hó 5-től — 1. évi szeptember hó 5-ig leendő 30 napon át a hivatalos órák alatt betekinithetők.

Felhívja egyben az érdekelteket, hogy a munkálat tekintetében netaláni ellenvetéseiket akár a közszemlére való kitétel alatt a polgármesterhez írásban, akár a tárgyalás előtt szóval, annál inkább adják elő, mivel ellenkező esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Ujvidék szab. kir. város polgármestere, 1912. évi augusztus hó 2-án.

Dr. Demetrovics Vladimir s. k.
kir. tanácsos, polgármester.

Minden anya

szívelejje meg, hogy a tészta-
neműek, mint: rétes, gombóc, torta, fel-
fujt, puding, kalács, fánk, bukta, ome-
lette, palacsinta, kifli, galuska, csehpi-
masz, metélt, stb. stb. sok esetben, fő-
leg gyermekeknek, fölébe helyezendők
a husneműeknek vagy az összetételű
ételeknek, ha azok

Dr. Oetker sütőporával á. 12. f.
készülnek, mert csak ekkor nemcsak
táplálók, hanem **könnyen emészthetők**
is, amit főleg gyermekeknek nem lehet
elégé megbecsülni. Gyermekai számára
tehát készítsen sok olyan tésztaféléket
Dr. Oetker sütőporával, mely mindenütt
ezerszeresen bevált utasításokkal együtt
kapható.

Egészséges, tápláló, olcsó.
Vigyázzni kell, hogy **Dr. Oetker** hamisítatlan
gyártmányait kapjuk.

Főrangú hölgyek legkedvencebb szépítőszere
a FÖLDES-fele
MARGIT-KRÉME.

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió
úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos buvár-
latok alapján készült arc-kréme és mert hírneves vegyé-
szek állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártal-
matlan arc-szépítő és finomító.

A Margit-krémet a bőr azonnal felveszi, miért is rö-
gön beall a hatás, mely valóban meglepő, gyors és
biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az úde, telt,
bársonysima és rózsaszínű lesz.

Pár nap alatt eltűnnek a ráncok, redők, szeplők,
májfoltok és mindennemű kiütések.

A Földes-fele Margit-kréme nemcsak szépíti az arcot,
hanem ápolja és megóvja az időjárás, a nap és szél
minden befolyása ellen.

Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk!
Kapható az egész világon. Tégelye 1 kor. és 2 kor.
Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 Kor. 20 fill.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KÉLEMEN gyógyszerész, ARAD.

Temesvári vásár-hirdetés.

**Az idei Szt. Jzab
országos vásár**

folyó évi augusztus 15-től bezárólag
augusztus hó 19-éig

fog megtartatni.

**Mindenféle állat fehajtása az or-
szágos vásárra augusztus hó 15-
étől, csütörtökön reggeli 5 órától
kezdve meg van engedve.**

Temesvárott, 1912. évi július hó 6 án
A városi főkapitányságtól:
Beé Ferenc, főkapitány,

Gyárjegy

Legyen szives, ügyeljen
a valódi

: Franck :

kávépótlék
ezen ismertető jelére.

Óvakodjék
utánzatoktól!

Oktassa is ki a szakácsnőjét, hogy a: „ká-
védaráló”-ra vigyázzon.

Gyár: Kassán.

**INTERNATUS DEBRECZEN
DIÁKOTTHON**

a debreceni izr. hitközség
felügyelete alatt álló izr. fiunevelő
intézetéről

(felvételtnek: gimn.-, reál.-, felsőkeresk.,
és polg. isk. tanulók.)

Prospektust küld: **BURGERD JÓZSEF**
hitközségi jegyző, DEBRECZEN.

A mesterdalnok. . . .

Cipőm szép és tökéletes,
Benne járni élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

k a u c s u k s a r o k

Tüzifa-felapritás!

Villanyerőre berendezett tűzifa-felapritó-
telepünkön 3/4 óra alatt felapritunk egy öl
tűzifát a következő díjak mellett:

- 1 öl tűzifa fűrészelésért . . . . . K. 2. —
- 1 „ „ fűrészelésért és *hasogatásért* . . . 4. —
- 1 „ „ fakamrába a pincébe rakogatásért 1.
házba szállításért „ 2.40

Telefon megrendeléseket is pontosan eszkö-
zöltetünk.

Teljes tisztelettel
Ernst János és Fiai.

Telefon 134.

Aranyjék in-
gyen és
bérmenté.

Első délmagyarországi kocsigyár.

Reich Mátyás és Lebherz Károly

UJVIDÉK (Limán).

Luxus-hintók, üzleti és gazdasági kocsik,
mentő- és halottas- kocsik, omnibuszok és
luxus-szánkok, a legegyszerűbbtől a legfi-
nomabb kivitelig, állandóan készletben.

Etablissement MONTMARTRE
PÁRIS . . . . . BUDAPESTEN
VI., ANDRÁSSY-út 54. **EGÉSZÉJJELNYITVA!**

1-4
Hungária könyvnyomda Ujvidék.